

על אהוד אבריאלי, האיש שהפך מועמד לקבלתה של מדינת ישראל

סקופים, החל ידעות אחרונות במסע רימום של דויד בן-גוריון.

האיש הקטן מדווח

הכפר נכנס לתיקופה, לשביעות רצונם של שני הצדדים. לא עבר כמעט יום, מבלי שאהוד אבריאלי ידאג שלידיעות אחרונות הסופק כותרת חשובה. כתבי הצי הרון דיחתו באהדה ליהדות על כל מעשה ממעשיו של ראש הממשלה.

יום אחד הופיעה כותרת מרעישת, לרוב חב העמוד הראשון. היא מסרה את תכנו המלא של מכתב אישי, אשר נשלח על-ידי בן-גוריון לנשיא ברית-המועצות, ניקולאי בולגאנוב. מכיון שהמכתב נכתב באותו בוקר עצמו, והבלדר שיצא למוסקבה נועד למסור אותו לשגריר ישראל שם רק בעוד יומיים-שלושה, כדי שזה יעבירו לתעודתו — נמצא כי הרוס למדו על תוכן המכתב בידיעות אחרונות לפני שידעו כלל על קיומו של מכתב כזה.

בן-גוריון קפץ לשמים כרוב רוגזה. הוא דרש בכל תוקף גלגות מי הדליף את תוכן המכתב. אהוד אבריאלי נקרא מיד אל בן-גוריון, רגז אף הוא על הדליפה הגסה. "אם אגלה את הפקידה שעשתה זאת", הבטיח, "היא תפוג מכאן".

אך אבריאלי לא הצליח לגלות את הפקידה, ודויד בן-גוריון לא ויתר על הדרושה לגלות את מקור הדליפה. "האיש הקטן" בכבודו ובעצמו, הטיל ע" ליו את התפקיד, בהסתייגו כי עליו לגלות את המדליף בכל מחיר.

כעבור ימים אחדים הופיע, "האיש הקטן" במשרד ראש הממשלה, להסתגר עמו לשיחה בארבע עיניים, שם גילה לו, כי האיש שמסר את תוכן המכתב ל"דויד" עומד אחרונות" היה אהוד אבריאלי עצמו.

בזאת חרץ את גורל אבריאלי בחצר בן-גוריון. כעבור שבועיים מצא אבריאלי את עצמו מנהל כללי של משרד האוצר, הרחק ממעגל האינטריגות, תפיסת עמדות-הכוח והמאבק על הירושה.

עצה לבן-גוריון

וי אשכול לא היה זקוק לאהוד אבריאלי. על כן לא נמשכה כהונתו הח" דשה זמן רב. הוא חזר למשקו, לקח את קריית-שמונה תחת חסותו. אולם היה ברור, כי אין זה סוף הולם לקאריירה כה מבטיחה. בבחירות לכנסת השלישית נבחר כח"כ מטעם מפא"י, התקרב שוב אל מרכז הח" יים הפוליטיים.

תוצאות. אולי מפני שהוא נשלח דווקא לצ'כוסלובאקיה — יצואן-הנשק מספר 1 של הגוש הקומוניסטי.

הוא אשר הסדיר את אספקת-הנשק היחידות מצ'כיה לגדודי ההגנה שיצאו לפעולת לחימה, וליחידות צה"ל שנלחמו בשלוש חזיתות הש"ח. אחרי קום המדינה מונה שגרירה הראשון של ישראל בפראג, עבר בצורה זו ממנגנון המחתרת למנגנון הדיפלומטי. מפראג עבר לגור לבודאפשט ול- בוקארשט.

עד אשר החליט, כי כריפטינקו האמיתי חייב להיות בארץ, בקרב המנגנון הגדול שנמדד לידיו את השלטון על המדינה.

צעירים מזהירים לא היו חסרים בארץ, באותם ימים. אך כמעט כולם צמחו בשור רות הלוחמים, או אף שירתו עדיין בצבא. אהוד אבריאלי היה אחד המעטים שהתפתחו במנגנון המינהלי. על כן היה טבעי, שג'ע במהרה אל נקודת-מפתח במנגנון זה, בימים ששמעון פרס היה עדיין פקיד-רכש ומשה דיין אלוף בצה"ל.

הוא התמנה מנהל כללי של משרד ראש הממשלה, יכול להתגאות בעובדה שהוא היה נערה-החצר הראשון של דויד בן-גוריון.

התפקיד החדש שהתפנה לא מוזי מן, המצפה לו כנראה בעתיד היקר, כדוד אף הוא במסגרת מושי רד ראש הממשלה.

סקופים לצהרון

היה בכך משום סגירת המעגל שנפרץ לפני עשר שנים, כאשר חדל אהוד אבריאלי לפתע לשמש מנהל כללי של משרד ראש הממשלה, ובמקומו מונה צעיר אחר מחצר בן-גוריון: טוי קולק.

מדוע הופסקה הכהונה החשובה? כלפי חוץ הוסדר הדבר בכך, ששר האוצר לוי אשכול זקק לאישיית חזקה, שתעזור לו להשתלט על החזית הכלכלית. על כן נאות דויד בן-גוריון לחתור על אהוד אבריאלי, לטובת אשכול, שלא מומלץ ירש את משרד האוצר מאליעזר קפלן המנוח.

הסיבה האמיתית נשמרה בסוד, ועד ה" יום יודעים אותה רק מתי מעט.

האמת: אהוד אבריאלי סולק בי בושפת פנים עדידי דויד בן-גוריון לאחר ששמע דו"ח סודי על אחת מפעולותיו של אהוד אבריאלי, מפי "האיש הקטן", הממונה על שירותי תי הכסחות.

פעולה זו — יסודה היה דווקא בדאגה מצד אבריאלי לטובתו של בן-גוריון. באר" תה תקופה עברו ימים קשים על ראש הממשלה. היה זה אחרי חלוף השיכון הראשון של העצמאות, כאשר המדינה נאב

ועד החצנה, שתפקידו היה להעביר ארצה את אותם היהודים המעטים שהיו מצליחים לברוח משטחי הכיבוש הנאצי.

אליו הגיע, ב"1944, יהודי מסויים מאד, שהצליח לצאת משטח הכיבוש הנאצי: יואל ברנדי, שיצא בשליחות הימלר ואייכמן לנהל משא ומתן עם יהדות העולם, על הצ' לת מיליון יהודי הונגריה מהשמדה, בעיסקה של "סחורה תמורת דם" — דם תמורת סחור"רה".

הנאצים היתנו בפירוש, כי אסור לבראנד לעזוב את תורכיה הנייטרלית. אך אבריאלי שיכנע אותו לנסוע לארץ-ישראל, לפי גישה עם מנהיגי היישוב. הוא עלה יחד עמו לרכבת שנסעה מאיסטנבול לסוריה ולארץ ישראל. אך בהגיע הרכבת לגבול סוריה, בה שלטו האנגלים, נעלם לפתע אבריאלי. במי קומו הופיעו אנשי האינטליגנצ'ה הבריטי, שניגשו ושר לבראנד, עצרו אותו והובילו אותו למעצר בקהיר, שם סוכלה תוכנית ההצלה עוד לפני שניתן היה לערוך בה דיון של ממש.

מאחר שהיה זה אינטרס מוצהר של

ארוכה, עד אשר יחליט סופית על דרכו. הוא תלה על הקיר את הפראק של הדיפלומט, לומאט, לבש את בגדי-העבודה וכובע-הטמבל של טראקטוריסט במשקו הגלילי, נאות- מרכיב.

לא היתה זו הפעם הראשונה שהוא הר' לק בשדות, לאחר שירות במרומי הסולם הפקידותי. הוא כבר עשה זאת לפני כשבוע שנים. אז התפרסם כבוט של עיירת-הפיתוח קריית-שמונה, הסמוכה לקיבוץ. תחת חסותו של אבריאלי פותחו שם דפוסי השלטון המפלגתי ביישוב-יעולים, הנישען על לישכת העבודה, מקורות-הפרנסה, המשטרה, מי"ס דות הממשלה וההסתדרות, וההפחדה. אירעו שם הפגנות סוערות ומעצרים המוניים, שזי כו את המקום בתואר "מחנה הריכוז של אהוד אבריאלי" (העולם הזה 977-978).

היתה זו הפעם הראשונה שנמתחה ביקורת על אבריאלי, שבשל משויו זכה לתואר "גינני חאן". עד אז היה ידוע רק כב" צועיסט — עוד לפני שנוצר המונח עצמו. הקיבוצניק, שנולד למשפחה אמידה בויה, לפני 46 שנה, יכול היה תמיד להצביע

האיש הקטן - חוזר?

אולם דויד בן-גוריון לא היה מוכן עדיין לסלוח לו. מלבד זאת — כבר נתפס מקומו על-ידי נערי-זוהר צעירים ומוזהרים יותר. כאשר התברר, כי אבריאלי היה האיש ששיעץ ב"1953 לדויד בן-גוריון לפזר את הכנסת ולהכריז על דיקטטורה — נראו סיכוייו קלושים עוד יותר לשוב ולתפוס עמדה פו- ליטית חשובה.

על כן שוב עשה תפנית — חזרה לפראק הדיפלומטי.

אם אמנם יקבל את המינוי הח" דש, במחיצתו של בן-גוריון, יהיה בכך משום הכנסת גורם חדש לכך החישובים על מעורר-הכוחות בי קרב מפא"י ועל עמדות-הכוח שכל צד מנסה לרכוש לעצמו.

אולם אין כל בטחון שאומנם יזכה ל- מינוי זה — נוכח הכוחות הפועלים נגדו.

קה בקליטת מאות אלפי העולים החדשים, וכשהצנע הכלכלי החמיר למראית עיניו. בפנים השתוללה אכזלה חמורה — ומחוץ היה ברור כי אין לממשלה כל פתרון לבי- עיות שלאחר המלחמה.

דויד בן-גוריון, שעד אז היה נערץ ללא רבב, הפך להיות עסקן אשר מותר למתוח עליו ביקורת — מצב שגורם משבר נפשי חמור למנהיגי הקישיש. כל העתונות כמעט סיגלה לעצמה חופש ביקורת, ובעיקר הגדי- לו לעשות שני עתוני הערב. אהוד אבריאלי, המכ"ל הנאמן ונצר-החצר מספר אחד, הח' ליט לעשות משהו בנידון.

הוא ידע כי כל בקלות יוכל לקנות את עזריאל קרליבך, שהצליח אז בלי הרף במ" דיניות הצנע של דוב יוסף. על כן ריכז אבריאלי את מאמציו לעבר ידיעות אחרונות, שנאבק בכל כוחו כדי לפתוח לעצמו מקורות אינפורמציה מהימנים. בצמרת השלטון, הוא מצא אוזן קשבת. תמורת הבטחה למתן

הבריטים, ניראה פרק זה כאחד השחורים והמוזרים בקאריירה של אבריאלי. כאשר התבררו פרטים אלה, תוך כדי מהלך משפ' טו של ד"ר רודולף קאסטנר, איאפשר היה שלא לשאול:

מה היו קשריו של אבריאלי עם האינטרלינגים?

העמלה ורכש

מכל מקום, בדרגים גבוהים של שליחי "המדינה בדרך", נרשם אבריאלי כש- לוח תפקידים מיוחדים. הוא היה אחד ממארגני ההעפלה מאירופה, וכאשר פרצה מלחמת העצמאות נשלח לקנות נשק עבור הרכש. שליחים אחרים התלוננו עליו שהוא לא התחשב בצרכיהם, אולם הוא השיג

על קאריירה ציונית לרוגמה.

עוד בגיל תשע הצטרף לתנועת-הנוער החלוצית בלאו-ווייס, וכאשר סופחה אוסטריה לרייך הנאצי ב"1938 נימנה עם ראשי הת- נועה. האב, ישראל אבריאלי, הצליח להימלט עם רכושו ומשפחתו, עלה ארצה. רק אהוד מכל בני המשפחה נשאר בחינה, לסדר את עלייתם של כמה מאות מחבריו באירגון בלאו-ווייס, איתם הגיע ארצה ב" דצמבר 1939, לאחר שכבר פרצה המלחמה. הוא התחתן כמעט מיד לאחר מכן, הש' תקע בנאות-מרכיב — אך לא לזמן רב. כדר- כם של מנהיגים רבים של תנועות-נוער, נקרא לשליחות מתוך קיבוץ. תחילה בה גנה בארץ; לאחר מכן לאיסטנבול, כחבר

הודות * ידיעתו המושלמת באנגלית שמש מורה לאנגלית לקיטר חבש היילה טילאטי, בעת שחיה גולה בירושלים, במל' תחת העולם השני.